

Raadsmemo Uitvoeringsdruk in de jeugdgezondheidszorg

Datum: 20 juli 2022

Onderwerp: uitvoeringsdruk in de jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Ter attentie van: De raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder: P.J.T. van Daalen

Mail behandelaar r.vandentop@barneveld.nl

Telefoonnummer 06-11792726

Door middel van deze memo informeren wij u over de maatregelen die door de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM), specifiek de GGD, getroffen worden in verband met de onverwacht hoge druk op het personeel van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Ook in onze regio is sprake van grote personeelskrapte in onder meer de zorgsector en bovendien is er meer werk bij gekomen. Hierdoor is het voor de GGD momenteel niet meer mogelijk om de taken met betrekking tot de JGZ volledig uit te voeren. Om ongestructureerde uitval te voorkomen gaat de GGD per direct maatregelen nemen. Dit betekent dat de basiszorg tijdelijk deels wordt afgeschaald. De GGD zal de effecten van deze maatregelen monitoren zodat indien nodig bijgestuurd kan worden.

Hoewel het college de noodzaak van deze maatregelen ziet, vinden we dit een zeer onwenselijke situatie voor onze inwoners. We zijn daarom nauw betrokken bij de genomen maatregelen, ook om te borgen dat het effect van de maatregelen zo beperkt mogelijk is. Voor het college staat voorop dat de dienstverlening voor kwetsbaren overeind moet blijven. Daarnaast wordt er een werkgroep ingesteld die advies uit moet brengen over eventueel te nemen maatregelen om de JGZ toekomstbestendig te houden.

Inleiding

De JGZ staat voor een preventieve zorg voor alle kinderen. Naast de uitvoering van (de op de Wet Publieke Gezondheid gebaseerde gemeentelijke) basistaken voert de VGGM op verzoek van gemeenten extra zorg uit om specifiek de risicodoelgroepen te bereiken en vroegtijdig de gezondheids- en/of ontwikkelingssituatie van een kind te ondersteunen en zo mogelijk te verbeteren.

Er is in Nederland sprake van grote personeelskrapte in verschillende sectoren, onder andere in de zorgsector. Op dit moment is de huidige personele bezetting bij de GGD zodanig dat de uitvoering van de jeugdgezondheidszorgtaken niet volledig meer is uit te voeren. De GGD is daardoor genooddaakt (tijdelijke) maatregelen te nemen om ongestructureerde uitval van de dienstverlening te voorkomen.

Oorzaken uitvoeringsdruk

Diverse factoren hebben afgelopen periode geleid tot een onverwacht hoge druk op het personeel van de GGD. Er is enerzijds krapte in capaciteit, anderzijds is er meer werk bijgekomen.

Er is minder beschikbare capaciteit van artsen en verpleegkundigen door:

- Een lager dan gewenste instroom van nieuwe medewerkers als gevolg van de krappe arbeidsmarkt;
- Een hoger dan gebruikelijke uitstroom van JGZ medewerkers door de keuze voor nieuwe uitdagingen na de lockdown;
- Een hoger dan gebruikelijk ziekteverzuim, onder andere door (long)Covid-19.

Daarnaast is er een recente toename in de zorgvraag:

- Meer en complexere zorgvragen als gevolg van de sociaal-maatschappelijke gevolgen door de maatregelen voor Coronabestrijding van de afgelopen jaren;
- De extra inzet op zorg voor (Oekraïense) vluchtelingenkinderen.

Afstemming met gemeenten Gelderland Midden

Hoewel het college de noodzaak van tijdelijk afschalen erkent, acht zij dit een zeer onwenselijke situatie voor onze inwoners. Daarom is het college de afgelopen weken, samen met de colleges van de andere gemeenten, intensief en kritisch betrokken geweest bij de te nemen maatregelen, om ervoor te zorgen dat het effect van de maatregelen zo beperkt mogelijk is en de dienstverlening voor kwetsbaren overeind blijft.

In overleg met de VGGM worden daarom de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De GGD blijft zo veel als mogelijk inzetten op vroegsignalering.
- De zorg voor de meest kwetsbare ouders en kinderen krijgt voorrang.
- Noodzakelijke medische onderzoeken en/of vaccinaties gaan altijd door.
- De GGD blijft zo goed mogelijk bereikbaar voor ouders, jongeren en samenwerkingspartners.
- Indien er eerder een mogelijkheid is om de genomen maatregelen terug te draaien en weer de volledige dienstverlening te bieden, wordt dat (eventueel gefaseerd) gedaan.

Gevolgen voor de basiszorg JGZ in Gelderland-Midden

Om op korte termijn de personeelsproblemen het hoofd te kunnen bieden, is de GGD genoodzaakt om de basiszorg beperkt af te schalen, met in achtneming van bovenstaande uitgangspunten. Dit doen zij deels tot 1 januari 2023, deels tot en met juli 2023.

Concreet betekent dit de volgende maatregelen:

- De telefonische vragenlijn voor ouders van kinderen 0-4 jaar gaat tot eind 2022 dicht. Contact is mogelijk via de website (www.ggdgm.nl), waarmee ouders vragen per mail kunnen stellen of kunnen chatten met een jeugdverpleegkundige. Ook kunnen ouders tussendoor terecht op een van de inloopsprekken.
- Voor gezonde peuters, bij wie geen problemen zijn in de groei of ontwikkeling, worden tot 1 juli 2023 enkele contactmomenten samen gevoegd, waardoor er in de periode van 1-4 jaar niet 5, maar 3 of 4 afspraken zijn. Dit betreft het samenvoegen van de contactmomenten bij 3 jaar en 3 jaar en 9 maanden, naar één contactmoment bij 3 jaar en 6 maanden. Daarnaast vervalt het 18 maanden consult. Bij eerder gesignaleerde zorgen blijven deze reguliere contactmomenten wel beschikbaar.
- Huisbezoeken vanaf het tweede kind zullen tot eind 2022, daar waar dit kan, vervangen worden door (beeld) bellen of een afspraak op het

consultatiebureau. Dit geldt niet in situaties waarin er sprake is van een verhoogd risico of eerste kind, dan vindt er altijd een huisbezoek plaats.

- Gedurende schooljaar 2022-2023 worden voor zorg op scholen meer contactmomenten uitgevoerd door jeugdverpleegkundigen, in plaats van door de jeugdarts.
- Gedurende schooljaar 2022-2023 worden minder standaardonderzoeken uitgevoerd, dit geldt voor klas 4 mavo/havo/vwo en enkele onderzoeken op het speciaal (basis)onderwijs.
- Jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen zullen tot eind 2022 mogelijk minder deelnemen aan niet-kind gebonden overleggen.
- Tot eind 2022 worden er minder groepsvoorlichtingen georganiseerd. Voorlichtingen die al gepland staan, gaan door.
- De GGD is gewend preventief te werken, waarin vroegsignalering heel belangrijk is. Gezien de schaarste aan personeel, verdelen zij hun personeel over de meest kwetsbare kinderen, en de jongste kinderen waar de meeste groei en ontwikkeling plaatsvindt. Om die reden vraagt de GGD haar lokale samenwerkingspartners mee te helpen in de signalering bij de andere kinderen en jongeren. Zodra er zorgen zijn, dan is de GGD te allen tijde bereid om mee te denken.

De GGD zal de effecten van bovenstaande maatregelen monitoren. Enerzijds om, indien nodig, tijdig bij te sturen en anderzijds om opgedane ervaringen mee te nemen bij toekomstige ontwikkelingen.

Langere termijn

Naar verwachting zal de zorgvraag in 2023 weer stabiliseren. Daarnaast wordt er vanuit de GGD volop gestuurd op het terugdringen van het ziekteverzuim en uitstroom. Ook werkt men binnen de JGZ hard aan het werven en opleiden van extra personeel. Hiermee is het verwachting dat de reguliere dienstverlening in 2023 weer gefaseerd kan worden opgepakt.

Echter, de sectorbrede arbeidsmarktkrapte zal de komende jaren tot uitdagingen leiden. De GGD geeft aan dat bijsturing mogelijk nodig zal zijn om tot een toekomstbestendige zorg te komen. Deze bijsturing zal moeten resulteren in meer flexibiliteit en minder complexiteit van de dienstverlening. Daarom is in overleg met de GGD een ambtelijke werkgroep opgericht die met het toekomstvraagstuk aan de slag gaat. Deze werkgroep krijgt als opdracht advies uit te brengen over eventueel te nemen maatregelen om de JGZ toekomstbestendig te houden.

Het moge duidelijk zijn dat indien er een mogelijkheid bestaat om de genomen maatregelen eerder terug te draaien dit uiteraard wordt gedaan.

Communicatie

De VGGM heeft een communicatieplan opgesteld, waarbij aandacht is voor: communicatie naar ouders, communicatie naar ketenpartners, communicatie naar scholen en communicatie naar colleges en gemeenteraden. De gemeenten in Gelderland Midden en de GGD hebben de afspraak gemaakt om gelijktijdig de gemeenteraden te informeren (donderdag 21 juli). Vanaf maandag 25 juli zal de GGD actief communiceren over bovenstaande maatregelen.